Gedimino pr. 10-9B
LT-01103 Vilnius, Lietuva
El.p. info@investorsforum.lt
www.investorsforum.lt

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai

2026 m. lapkričio 12 d.

INVESTORS' FORUM SIŪLYMAS LAIKINOJO ĮDARBINIMO LICENCIJOS NETEKIMĄ SIETI SU PAŽEIDIMO SUNKUMU IR UŽTIKRINTI VYKDOMŲ SIUNTIMŲ TĘSTINUMĄ

Asociacija „Investors' Forum“ (toliau – IF), susipažinusi su Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – Ministerija) parengtu Lietuvos Respublikos darbo kodekso (toliau – DK) 72 ir 72¹ straipsnių pakeitimo įstatymo projektu Nr. 26-14116 (toliau – Projektas), palaiko Projekto tikslą laikinojo įdarbinimo veiklą licencijuoti. Prašome Projektą papildyti taip, kad licencija būtų prarandama dėl pažeidimų sunkumo, o ne vien dėl jų skaičiaus, kad sprendimas dėl licencijos leistų tvarkingai užbaigti vykdomus siuntimus ir kad vertinant įmones būtų remiamasi įsiteisėjusiais sprendimais ir valstybės registrų duomenimis.

Palaikome Lietuvos įdarbinimo įmonių asociacijos (toliau – LĮĮA) pastabas dėl Projekto. Šiame rašte išskiriame tas, kurios svarbios ne tik laikinojo įdarbinimo įmonėms, bet ir įmonėms, kurios naudojasi laikinųjų darbuotojų darbu (toliau – laikinojo darbo naudotojai), taip pat bendrai verslo priežiūros kokybei.

1. Licencijos netekimas turi priklausyti nuo pažeidimų sunkumo, ne vien nuo nuobaudų skaičiaus

Pagal Projekto DK 72¹ straipsnio 1 dalies 3 punktą ir 4 punkto a ir b papunkčius kriterijaus įmonė nebeatitinka, jei per vienus metus jai paskirta daugiau kaip viena bauda už nelegalų ar nedeklaruotą darbą ar užsieniečių įdarbinimo tvarkos pažeidimus, arba jos vadovui ar kitam atsakingam asmeniui – daugiau kaip viena 4 punkto a papunktyje nurodyta nuobauda arba daugiau kaip dvi nuobaudos už darbo įstatymų, darbo užmokesčio apskaičiavimo ir mokėjimo ar darbo laiko apskaitos pažeidimus. Nustačius neatitiktį, pagal 3 dalį licencijos galiojimas sustabdomas, o trūkumų nepašalinus per dešimt darbo dienų VDI per penkias darbo dienas panaikina licenciją.

Pažeidimų pasekmių pašalinimas savaime nesumažina paskirtų nuobaudų skaičiaus, todėl dešimties darbo dienų terminas šiais atvejais realios galimybės išsaugoti licenciją nesuteikia. Be to, riba vienoda kelis ir kelis šimtus darbuotojų įdarbinančiai įmonei, o 4 punkto b papunktis apima ir formalius darbo laiko apskaitos ar dokumentų tvarkymo trūkumus. Taip didesnę veiklą vykdanti įmonė licenciją gali prarasti dėl kelių nedidelės reikšmės pažeidimų, kurie darbuotojams žalos nepadarė.

Proporcingumo reikalavimą licencijavimui yra įsipareigojusi užtikrinti ir Vyriausybė: Programos įgyvendinimo plano 2.7 priemonė numato peržiūrėti licencijavimą nustatančius teisės aktus, „siekiant užtikrinti, kad reikalavimai licencijai gauti ir licencijavimo procedūros būtų proporcingi siekiamiems tikslams“ (Vyriausybės 2026 m. rugsėjo 9 d. nutarimas Nr. 675). Projektas yra tinkama vieta šį principą įgyvendinti iš karto, o ne taisyti reguliavimą po jo įsigaliojimo.

Investors' Forum

Gedimino pr. 10-9B
LT-01103 Vilnius, Lietuva
El.p. info@investorsforum.lt
www.investorsforum.lt

Siūlome nuobaudų skaičiaus ribos viršijimą laikyti ne savaiminiu licencijos sustabdymo ir panaikinimo pagrindu, o pagrindu Valstybinei darbo inspekcijai (toliau – VDI) atlikti individualų vertinimą: įvertinti pažeidimų pobūdį, sunkumą, pakartotinumą, pasekmes darbuotojams, įmonės veiklos mastą ir jos taisomuosius veiksmus. Įstatyme turėtų būti nustatyta VDI teisė motyvuotu sprendimu palikti licenciją galioti ir skirti įspėjimą, kai to pakanka darbuotojų apsaugai.

2. Licencijos sustabdymas neturi nutraukti jau vykdomų siuntimų

Projektas, palyginti su galiojančia DK 72¹ straipsnio 3 dalimi, pagal kurią dėl 1 dalies 1–6 punktų kriterijų neatitikties įmonė iš sąrašo išbraukiama per penkias darbo dienas, žengia žingsnį pirmyn: įmonei suteikiamas dešimties darbo dienų terminas trūkumams pašalinti, per kurį ji turi teisę vykdyti laikinojo įdarbinimo veiklą. Vis dėlto licencijos galiojimas tuo pat metu sustabdomas, todėl neaišku, ką sustabdymas reiškia galiojančioms laikinojo darbo sutartims ir vykdomiems siuntimams, pavyzdžiui, ar per šį terminą galima sudaryti naujas sutartis. Panaikinus licenciją, įmonė iš karto netenka teisės būti laikinojo darbo sutarties šalimi, o laiko vykdomiems siuntimams užbaigti Projektas nenumato.

Šis neaiškumas tiesiogiai paliečia laikinojo darbo naudotojus. Gamybos, logistikos ir prekybos įmonės laikinuosius darbuotojus pasitelkia sezoninėms apimtims ar ilgalaikiams projektams. Matydamos Licencijų informacinėje sistemoje (toliau – LIS) sustabdytą tiekėjo licenciją, jos negali įvertinti, ar siuntimus galima tęsti, o licenciją panaikinus kyla staigaus siuntimų nutraukimo ir darbuotojų darbo netekimo rizika, nors laikinojo darbo naudotojai pažeidimų nepadarė.

Siūlome DK 72¹ straipsnio 3 dalyje nustatyti nuoseklią procedūrą: pašalinamos neatitikties atveju VDI pirmiausia įspėja įmonę ir nustato terminą trūkumams pašalinti, licencijos nestabdydama; licencijos galiojimas sustabdomas tik trūkumų nepašalinus, o esminio pažeidimo (pavyzdžiui, nelegalaus darbo ar darbuotojų išnaudojimo) atveju – iš karto. Įstatyme turėtų būti aiškiai nustatyta, kad sustabdymo metu įmonė negali sudaryti naujų laikinojo darbo sutarčių ir pradėti naujų siuntimų, tačiau per įstatyme nustatytą ribotą laikotarpį gali tvarkingai užbaigti vykdomus siuntimus ir atsiskaityti su darbuotojais, išskyrus atvejus, kai veikla kelia tiesioginį pavojų darbuotojams ir turi būti apribota nedelsiant.

3. Vertinti reikia tik įsiteisėjusius sprendimus

Projekto DK 72¹ straipsnio 1 dalies 4 punkto c papunktyje ir 7 punkte vertinamos tik įsiteisėjusiais sprendimais paskirtos baudos, o baudos ir skolos, dėl kurių vyksta ginčas ginčus nagrinėjančioje institucijoje, laikomos neegzistuojančiomis. Tačiau 3 punkte ir 4 punkto a ir b papunkčiuose tokios sąlygos nėra, todėl teisę vykdyti veiklą įmonė gali prarasti dėl dar ginčijamo, neįsiteisėjusio sprendimo. Siūlome tą patį Projekte jau taikomą principą įtvirtinti ir šiose nuostatose: skaičiuoti tik įsiteisėjusiais sprendimais paskirtas baudas ir administracines nuobaudas.

Investors' Forum

Gedimino pr. 10-9B
LT-01103 Vilnius, Lietuva
El.p. info@investorsforum.lt
www.investorsforum.lt

4. Atitiktį VDI turi vertinti pagal registrų duomenis, ne vien pagal įmonės deklaraciją

Pagal Projekto DK 72¹ straipsnio 3 dalį licencija panaikinama, jeigu darbdavys pats VDI nurodo, kad daugiau negu tris paeiliui einančius kalendorinius mėnesius neturi laikinųjų darbuotojų. Sąžiningai veikianti įmonė tokią informaciją pateikia, o fiktyvią veiklą vykdantis subjektas – nebūtinai. Projekto aiškinamajame rašte nurodyta, kad VDI nustato atvejų, kai įmonės deklaruoja turinčios laikinųjų darbuotojų, tačiau Valstybinio socialinio draudimo fondo valdybos (toliau – VSDFV) informacinėse sistemose apie jų sudarytas laikinojo darbo sutartis informacijos nėra. Taigi reikiami duomenys valstybei jau prieinami. Siūlome įstatyme aiškiai įtvirtinti VDI teisę laikinųjų darbuotojų neturėjimą nustatyti pagal VSDFV ir kitų registrų duomenis. VDI turėtų tiesiogiai iš VSDFV gauti ten kaupiamus duomenis, o iš įmonių prašyti tik trūkstamos DK 79 straipsnio 6 dalyje nurodytos informacijos. Tai atitinka Vyriausybės programos 7 ir 28 punktuose įtvirtintą tikslą mažinti administracinę naštą verslui, pasitelkiant skaitmeninius sprendimus.

5. Perėjimas prie licencijų neturi sukurti veiklos pertraukos

Pagal Projekto 3 straipsnio 4 dalį 2027 m. lapkričio 1 d. licencijos išduodamos tik toms į laikinojo įdarbinimo įmonių sąrašą įrašytoms įmonėms, kurios atitinka naujus DK 72¹ straipsnio 1 dalies 1–7 punktuose nustatytus kriterijus, tarp jų ir naujai įvedamus (finansinių ataskaitų pateikimas, darbo sutartis su vadovu, kai ją privaloma sudaryti). Nei Projekte, nei jo aiškinamajame rašte nedetalizuota, kaip ir per kiek laiko VDI įvertins esamas įmones, ar jos bus informuotos apie neatitiktis ir galės jas pašalinti, ir kas nutiks, jei vertinimas iki šios datos nebus baigtas. Laikinojo darbo naudotojams svarbu, kad dėl administracinio proceso nenutrūktų jau vykdomi siuntimai. Siūlome esamų įmonių atitiktį tik naujiems kriterijams vertinti pagal registrų duomenis be naujo prašymo, apie nustatytas pašalinamas neatitiktis pranešti iš anksto ir suteikti terminą joms pašalinti, o jei VDI iki 2027 m. lapkričio 1 d. įmonės neįvertina, leisti jai tęsti veiklą pagal esamą įrašą sąraše, kol bus priimtas sprendimas, jei nėra pagrindo jos veiklos riboti.

6. Pasiūlymas

Prašome papildyti Projektą:

1) DK 72¹ straipsnio 3 dalyje nustatyti, kad 1 dalies 3 punkte ir 4 punkto a ir b papunkčiuose nurodytų ribų viršijimas yra pagrindas VDI atlikti individualų vertinimą prieš sprendžiant dėl licencijos sustabdymo ar panaikinimo, o VDI motyvuotu sprendimu gali palikti licenciją galioti ir skirti įspėjimą;

2) DK 72¹ straipsnio 3 dalyje nustatyti nuoseklią procedūrą (įspėjimas ir terminas trūkumams pašalinti → licencijos sustabdymas → licencijos panaikinimas; esminio pažeidimo atveju – sustabdymas iš karto) ir sustabdymo pasekmes: draudimą sudaryti naujas laikinojo darbo sutartis ir pradėti naujus siuntimus, leidžiant per įstatyme nustatytą ribotą laikotarpį užbaigti vykdomus siuntimus ir atsiskaityti su darbuotojais, išskyrus atvejus, kai veikla kelia tiesioginį pavojų darbuotojams;

3) DK 72¹ straipsnio 1 dalies 3 punktą ir 4 punkto a ir b papunkčius papildyti nuostata, kad vertinamos tik įsiteisėjusiais sprendimais paskirtos baudos ir administracinės nuobaudos;

Gedimino pr. 10-9B
LT-01103 Vilnius, Lietuva
El.p. info@investorsforum.lt
www.investorsforum.lt

4) DK 72[1] straipsnio 3 dalyje nustatyti, kad VDI 1 dalies 9 punkte nurodyto kriterijaus neatitiktį gali nustatyti pagal VSDFV duomenis, o DK 79 straipsnio 6 dalyje nurodytą informaciją gauna iš VSDFV, iš įmonių prašydama tik trūkstamos;

5) Projekto 3 straipsnio 4 dalyje nustatyti, kad esamų laikinojo įdarbinimo įmonių atitiktis tik naujiems kriterijams vertinama pagal registrų duomenis be naujo prašymo, apie pašalinamas neatitiktis pranešama iš anksto ir suteikiamas terminas joms pašalinti, o VDI iki 2027 m. lapkričio 1 d. įmonės neįvertinus, ji gali tęsti veiklą, kol bus priimtas sprendimas;

IF ir jos narės yra pasirengusios dalyvauti tolesniame Projekto tobulinime.

Pagarbiai

Vykdantysis direktorius
Asociacija „Investors‘ Forum“ Vytautas Šilinskas